

SUOMALAIS-RUOTSALAINEN RAJAJOKIKOMISSIO

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission toimintakertomus vuodelta 2013

1. Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio

Johdanto

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomissio on valtioiden välinen yhteistyöelin. Komission toimintaa säätelee Suomen ja Ruotsin välinen 17. syyskuuta 2010 päivätty rajajokisopimus, jota sovelletaan lakina Suomessa ja Ruotsissa (SSK 722/2010 ja 816/2010, SFS 2010:297), sekä sopimuksen liitteet, Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission ohjesääntö ja Tornionjoen kalastusalueen kalastussääntö.

Komission maantieteellinen alue rajoittuu Muonio-Tornionjoen vesistöalueeseen Suomessa ja Ruotsissa sekä osaan Perämeren pohjoisosaa. Uusi rajajokikomissio aloitti toimintansa 1.10.2010. Komissiolla on kuusi jäsentä, kolme kummastakin sopimusmaasta, sekä heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Komission puheenjohtajuus vaihtuu sopimuspuolten välillä kalenterivuositain. Komission jäsenet nimittää Suomessa valtioneuvosto ja Ruotsissa hallituksen kanslia. Mahdollisten pysyvien asiantuntijoiden nimitysehdoista sovitaan alustavasti komission, maa- ja metsätalousministeriön ja Miljödepartementin kesken. Nimittämispäätöksen tekee jompikumpi sopimuspuoli MMM:n tai Miljödepartementin esityksestä.

Rajajokisopimuksen mukaan komission tehtävänä on

- kehittää sopimuspuolten yhteistyötä vesienhoitoalueella;
- edistää sopimuspuolten viranomaisten välistä yhteistyötä sellaisten ohjelmien, suunnitelmien ja toimenpiteiden yhteensovittamiseksi, joiden tarkoituksena on vesiympäristön tilatavoitteiden saavuttaminen ja vesien tilan seuraaminen;

- edistää sopimuspuolten viranomaisten ja kuntien suunnittelutyön yhteensovittamista tulva- ja ympäristövahinkojen torjumiseksi rajajoissa;
- edistää sopimuspuolten viranomaisten ja kuntien rajajokien luonnonsuojelusuunnitelmiin liittyvän työn yhteensovittamista;
- vastata siitä, että tässä artiklassa mainituista ohjelmista ja suunnitelmista tiedotetaan yhdessä ja pidetään yhteisiä kuulemistilaisuuksia; sekä
- vahvistaa tai hylätä ehdotukset vesienhoitoaluetta koskeviksi ohjelmiksi tai suunnitelmiksi,
- sekä seurata tämän sopimuksen soveltamista ja lupakäytäntöä sekä kiinnittää sopimuspuolten huomiota tarpeeseen muuttaa sopimusta.

Komission työjärjestyksen mukaan komissio vastaa organisaatiosta, päätöksistä, päätösvallan delegoimisesta, asioiden käsittelystä ja yleensä toimintatavoista, päättää komission toimintasuunnitelmasta ja budjetista.

Rajajokikomissio on ensimmäisten kolmen toimintavuotensa aikana luonut käytännöt toiminnalleen. Jatkossa komission toiminta painottuu entistä enemmän rajat ylittävän yhteistyön ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä ajankohtaisen tiedon jakamiseen ja hyödyntämiseen tasapuolisesti kummankin maan kannalta. Hallinnollinen ja alueen eri prosesseihin vaikuttava työ on osa komission toimenkuvaa, mutta sen rinnalla yhteistyön kehittäminen, tapaamiset, tapahtumat ja tiedonvaihto lisääntyvät.

Toiminta tapahtuu kahdella kielellä ja koko Tornionjoen laajalla valuma-alueella, noin 500 kilometrin mittaisen joen molemmin puolin.

Rajajokikomissio on syrjinnästä vapaa alue.

2. Komission kanslia

Suomalais-ruotsalaisen komission kanslia sijaitsee Ruotsissa Haaparannalla. Kanslia on toiminut vuoden 2012 alusta alkaen osoitteessa Storgatan 92 A.

Komissiossa työskentelee kaksi henkilöä täysiaikaisina: komission sihteeri, ympäristöinsinööri Virve Sallisalmi aloitti työnsä 1.11.2012 ja avustava sihteeri FM Camilla Ahlstrand 4.7.2011 alkaen. Palkkahallinto ja kirjanpito on hankittu ostopalveluna helmikuusta 2012 alkaen. Tällä hetkellä sen hoitaa tilitoimisto PWC, jolla on konttori Haaparannalla.

Rajajokikomission kanssa asioidessa voi käyttää suomea tai ruotsia. Komission asiakirjat kuten pöytäkirjat, lausunnot, päätökset, tiedotteet ja kotisivujen sisältö laaditaan molemmilla kielillä. Asiakirjojen käännökset on tehty useimmiten omana työnä. Ulkopuolisia tulkkeja on palkattu suurempiin seminaareihin. Kiireellisiin käännöstöihin on ostettu käännöspalveluja. Komission esittelyaineistoa on käännetty myös pohjoissaameksi ja meänkielelle.

Komission sihteeri vastaa kanslian toiminnasta ja kanslian henkilöstö- ja työympäristöasioista sekä komission toiminnan suunnittelusta, seurannasta, vuosikertomuksesta ja budjetista sekä toiminnan kehittämisestä. Sihteeri toimii esittelijänä komission kannanotoissa, lausunnoissa tai mahdollisissa valitusasioissa. Sihteeri vastaa siitä, että kanslian toiminta toteuttaa rajajokisopimuksessa määritellyjä tehtäviä ja tavoitteita ja toiminnassa noudatetaan voimassa olevia lakeja. Sihteerillä on kokonaisvastuu kanslian tiedonkulusta.

Avustava sihteeri toimii komission puheenjohtajien ja sihteerin toimeksiannosta ja vastaa osaltaan siitä, että hänen toimintansa on komission työjärjestyksen mukaista ja että toiminnassa noudatetaan rajajokisopimusta, voimassa olevia lakeja ja komission menettelytapoja. Avustavalla sihteerillä on yhteistyössä sihteerin kanssa vastuu mediayhteyksistä ja mediatoiminnoista. Hänen tehtäviinsä kuuluu tiedottaa ajankohtaisista asioista komissiolta yleisölle, kontaktiryhmille ja medialle, samoin komission toimintaympäristöä koskeva seuranta ja tiedottaminen, komission internet-sivujen ylläpito ja päivitys eri kielillä. Avustava sihteeri hoitaa komission diaaria ja maksatusliikennettä sekä kokousjärjestelyt yhdessä sihteerin kanssa.

Komission pysyvä asiantuntija on tarvittaessa käytettävissä erilaisissa komission asiantuntijatehtävissä.

Kanslian henkilöstön osaamisesta ja resurssien kohdentamisesta on jatkuvasti huolehdittava, koska komission tehtäviin ei ole toiminnan nykyisissä taloudellisissa puitteissa mahdollista hankkia kansliaan lisäresursseja tai sijaisuuksia. Kanslia on toimintansa aikana priorisoinut tehtäviään niiden vaikuttavuuden, asian paikallisen tai ympäristöllisen merkittävyyden sekä henkilöstön tarkoituksenmukaisen ja tehokkaan ajankäytön näkökulmasta.

3. Rajajokikomission jäsenet ja puheenjohtajat 2013

Puheenjohtajat

Vuonna 2013 puheenjohtajana toimi Johan Antti ja varapuheenjohtajana Timo Jokelainen.

Suomen Valtioneuvosto nimitti Lapin ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat vastuualueen johtaja Timo Jokelaisen rajajokikomission Suomen puheenjohtajaksi 1.2.2013 alkaen. Johan Antin varajäsenen on yksikönpäällikkö Ulf Bergelin (Norrbottenin lääninhallitus). Jokelaisen varajäsenen on ylitarkastaja Pekka Räinen (Lapin ELY-keskus).

Puheenjohtajuus vaihtuu vuosittain Suomen ja Ruotsin välillä. Jokelaisen kausi komissiossa kestää 31.12.2017 saakka. Johan Antin nimitys on voimassa 30.9.2014 asti.

Komission muut jäsenet

Vuonna 2013 Suomen jäsenet komissiossa olivat puheenjohtaja Jokelaisen lisäksi Paula Aikio-Tallgren Tornioista ja hänen varajäsenensä Mauri Kylmämaa Kolarista. Toinen varsinainen jäsen oli Matti Myllykangas Muoniosta ja hänen varajäsenensä Asta Valkonen Pellosta. Suomalaisjäsenten kausi päättyi 31.12.2013.

Ruotsalaisjäsenten kausi komissiossa päättyi 30.9.2013. Siihen saakka varsinainen jäsen oli Eivor Olofsson Haaparannalta ja hänen varajäsenensä Pia Hulkoff Haaparannan Karungista. Toinen varsinainen jäsen oli Bengt Niska Pajalasta, hänen varajäsenensä Ann-Catrin Fredriksson Kiirunasta.

Jäsenet kaudella 1.1.2014-30.9.2016

Ruotsin Regeringskansliet nimitti 1.10.2013 alkaen komission varsinaisiksi jäseniksi Bengt Niskan ja hänen varajäsenekseen Birgitta Isakssonin Kiirunasta. Pia Hulkoff nimitettiin komissioon varsinaiseksi jäseneksi ja Hulkoffin varajäseneksi Gunnar Björk Övertorneålt.

Suomen valtioneuvosto nimitti komission suomalaisjäsenet kaudelle 1.1.2014 – 30.9.2016 yleisistunnossaan 30.12.2013. Varsinaisiksi jäseniksi nimitettiin Sari Keskitalo Enontekiöltä ja Paula Aikio-Tallgren Tornioista. Keskitalon varajäseniksi nimitettiin Eugen Parviainen Ylitorniolta ja Pekka Pelttari Tornioista. Aikio-Tallgrenin varajäsenenä ovat Kalervo Aska Pellosta ja Eija Pasula Ylitorniolta.

Komission pysyvä asiantuntija (vuonna 2013)

Maa- ja metsätalousministeriö asetti helmikuussa 2013 maa- ja metsätaloustieteen tohtori, professori Kari Kinnusen komission pysyväksi asiantuntijaksi vuoden 2013 loppuun saakka. Komission toiminnan ja kanslian rajattujen henkilöresurssien kannalta on ollut perusteltua jatkaa pysyvän asiantuntijan tehtävää ja asiantuntemuksen hyödyntämistä myös tämän jälkeen. Komissio esitti Kinnuselle jatkokautta pysyvän asiantuntijan tehtävässä. Maa- ja metsätalousministeriö nimitti 30.12.2013 Kari Kinnusen komission pysyväksi asiantuntijaksi 1.1.2014-30.9.2016 väliselle ajalle.

4. Komission kokoukset ja toiminta

Komission omat kokoukset

Rajajokikomissiolla oli vuonna 2013 kahdeksan kokousta eli sama määrä kuin vuosina 2012 ja 2011. Vuonna 2013 kokouksia oli seuraavasti:

- **31.1.2013.** Komissio mm. hyväksyi vuoden 2012 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen. Keskusteltiin ministeröiden ja rajajokikomission välisestä kokouksesta, joka pidettiin Helsingissä 23.1. Todettiin, että Matti Hepolan jäsenyys komissiossa päättyy työpaikan vaihdon vuoksi.
- **18.2.2013** hyväksyttiin vuoden 2013 toimintasuunnitelma ja esitys vuoden 2014 budjetiksi. Budjettiehdotuksen loppusummaa esitettiin maltillisesti korotettavaksi. Greger Toolanen kertoi Tornionjoen melontatapahtumasta, jota komissio tukee rahallisesti.
- **24.4.2013** päätettiin osallistua yhteiseen kokoukseen Suomalais-norjalaisen rajajokikomission kanssa elokuussa 2013.
- **4.-5.6.2013** kokous järjestettiin Pajalan Särkimukassa. Käytiin läpi komission 1.1.2010 alkanutta kautta ja komission työn kehittämiseen liittyviä ideoita.
- **26.8.2013** kokous järjestettiin Vadsössä Norjassa. Asialistalla olivat mm. kuluneen kesän kalastusasiat, tuleva yhteinen kalastuskauden kokous viranomaisten välillä, komission jäsenten valinta uudelle kaudelle, tulvasuojelu, Tornionjoen kansainvälisen vesienhoitoalueen perustaminen. Seuraavana päivänä 27.8. järjestettiin yhteistyökokous Norjalais-suomalaisen rajavesistökomission kanssa.
- **26.9.2013** kokous oli toistaiseksi viimeinen ruotsalaisille jäsenille, puheenjohtajaa ja hänen varajäsentään lukuun ottamatta. Ruotsalaisten jäsenten kausi päättyi 30.9.2013. Päätettiin pitää joulukuussa yhteiskokous uusille ja vanhoille jäsenille. Suomen uusien jäsenten kausi alkaa 1.1.2014.
- **25.11.2013** komission kokous. Aiheena olivat mm. suomalaisjäsenten nimitysprosessi, kalastussääntöön tulleet muutosehdotukset Enontekiön alueelta, Northlandin Pajalan kaivoksen vesipäästö Muonionjokeen sekä Hannukaisen YVA-selostuksesta annettava lausunto.

- **18.12.2013** komission kokous Torniossa. Päätettiin tukea vuoden 2014 Midnight Sun Canoeing –tapahtumaa Tornionjoella. Tutustuttiin Tornionlaakson maakuntamuseon laajennukseen, johon rakennetaan historiaa modernein tavoin esitteleviä näyttelyitä, museo avautuu uusittuna syksyllä 2014.

Tornionjoen ja Perämeren kalastusasiat, etenkin lohenpyynti on ollut toistuva aihe myös tänä vuonna komission kokouksissa.

Komission ja ministeriöiden väliset kokoukset vuonna 2013

Kokous maa- ja metsätalousministeriössä Helsingissä 23.1.2013. Paikalla Virve Sallisalmi, Matti Hepola ja Johan Antti rajajokikomissiosta, maa- ja metsätalousministeriöstä Kai Kaatra ja Pekka Kemppainen sekä Miljödepartementista Stefan Berggren ja Mattis Loberg. Päätettiin, että pysyvän asiantuntijan Kari Kinnusen nimittämisestä koituvat kulut sisältyvät jo hyväksytyyn vuoden 2013 budjettiin ilman lisämäärärahaa. Vastaava kokous päätettiin järjestää myös vuonna 2014.

Maa- ja metsätalousministeriössä 22.1.2013 kokousaiheena olivat kalastusasiat. Paikalla olivat Sallisalmi ja Kinnunen, ministeriöstä Hakaste ja Bondestam.

Maa- ja metsätalousministeriö (Kemppainen, Hanski) vierailivat komission kansliassa Haaparannalla 23.8.2013. Aiheena komission ajankohtaiset asiat ja komission toimintaan tutustuminen.

Muu yhteydenpito komissiota ylläpitäviin ministeriöihin on tapahtunut suorina puhelinkontakteina ja sähköpostilla.

Yhteistyön kehittäminen

Rajajokisopimuksesta tulevien tehtäviensä mukaisesti komissio on edistänyt sopimuspuolten välistä yhteistyötä vesienhoitoalueella.

Yhteistyömuotoina ovat olleet kokoukset (sekä kokousten järjestäminen että muiden toimijoiden kokouksiin osallistuminen), seminaarit, neuvottelut ja keskustelut sekä yhteistyöverkoston luominen ja toimijoiden ohjaaminen yhteistyöhön ja osallistumiseen rajan yli.

Komissio vastaa Norrbottenissa myös Ruotsin vesienhoidon hallintoon liittyen Tornionjoen vesiparlamentista (Tornedalens Vattenparlament), joka on yksi alueellisista (valuma-alueita koskeva) vesineuvostoista Ruotsin laajemman *Bottenvikenin vesienhoitoalueen* sisällä.

Komissio järjestää vuosittain yhden seminaarin, joka on suunnattu vesineuvoston verkoston jäsenille ja suurelle yleisölle. Vuonna 2013 seminaari järjestettiin Haaparannalla ja teemana oli ilmastonmuutoksen vaikutukset pohjoisessa. Luennoitsijat tulivat Suomen ympäristökeskuksesta, Ilmatieteen laitoksen Sodankylän tutkimusasemalta ja Rovaniemeltä, Uumajan yliopistosta, Ruotsin saamelaiskäräjiltä, Norrbottenin lääninhallituksesta, Lapin ELY-keskuksesta, Torniojoen kalastusalueelta sekä kansainvälisestä Snowchange-organisaatiosta. Seminaarin osallistujamäärä oli yli 60 henkeä Ruotsista ja Suomesta –luennoitsijat mukaan lukien.

Vuonna 2011 seminaari järjestettiin Pajalassa ja vuonna 2012 Ylläksellä. Seminaarit on aina simultaanitulkattu suomeksi ja ruotsiksi.

Komission järjestämät tai avustamat kokoukset, yhteistyöhankkeet 2013

Vuoden 2013 alussa kanslia ja Suomen puheenjohtaja Timo Jokelainen kävivät läpi komission toimintaa ja tehtäväkenttää Lapin ELY-keskuksessa järjestetyssä tapaamisessa.

Komissio järjesti tai avusti seuraavia kokouksia vuonna 2013:

- 18.2.2013 komission kansliassa Tornionjoen kalastussääntöneuvottelut aiheena. Paikalla Patrik Persson ja Håkan Carlstrand HaV, Dan Blomqvist ja Thomas Hasselborg Norrbottenin Lääninhallituksesta. Kinnunen, Sallisalmi ja Ahlstrand komissiosta.
- 25.2.2013 Alueellinen *lohiryhmä*, kokous kansliassa. Paikalla Norrbottenin lääninhallituksesta Johan Antti ja Dan Blomqvist, Lapin liitosta lohiryhmän edustajat Maiju Hyry ja Päivi Kainulainen. Komissiosta paikalla Kinnunen ja Ahlstrand.
- 13.3.2013 Tornionjoen Vesiparlamentin työvaliokunnan puhelinkokous. Komissio on toiminut vesiparlamentin vetovastuussa kesästä 2011 alkaen.
- 26.4.2013 Tornionjoen Vesiparlamentin työvaliokunnan puhelinkokous.
- 29.4.2013 Tulvaviranomaisten kokous komissiossa, aiheena 2013 Tornionjoen mahdollinen tulva ja tulvatilanteiden hallinta. Paikalla: Martti Soudunsaari, Harri Paldanius, Heikki Laitinen, Pentti Keskikallio, Timo Alaraudanjoki, Timo Tauriainen, Anders Lindahl Haaparannan palopäällikkö, Markus Kannala Tornion kaupunki. Lääninhallituksen Karin Börjesson puhelimitse.
- 15.5.2013 Uumajan käräjäoikeuden ja Pohjois-Suomen aluehallintoviraston videoneuvottelussa tulkkausempänä, jossa aiheena Tornionjoen ruoppaushanke. Kokouspaikkana Haaparannan käräjäatalo.
- 16.5.2013 Tornionjoen Vesiparlamentin työvaliokunnan puhelinkokous.
- 25.5.2013 Lääninhallituksesta Lisa Lundstedt, Ingemar Perä ja Emma Palmgren komissiossa aiheena vesineuvoston (Tornionjoen Vesiparlamentin) toiminta ja vesienhoito Norrbottenissa sekä komission rooli ja siinä työssä.
- 30.5.2013 Rebekka Möller ja Ulf Bergelin Lääninhallituksesta komissiossa. Aiheena ympäristönsuojelukysymysten hoitaminen Norrbottenin läänissä ja komission toiminnan esittely.
- 12.6.2012 Norjan Fylkesmannen i Finnmark -ympäristötoimiston henkilökunta vierailulla komissiossa. Vierailua johti ympäristöpäällikkö Bente Christiansen, yht 12 vierasta.
- 27.6.2013 Tornionjoen vesiparlamentin työvaliokunnan kokous.
- 20.8.2013 Tornionjoen vesiparlamentin työvaliokunnan kokous.
- 9.9.2013 Tulvariskien hallinnan suunnittelukokous Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueella, Norrbottenin lääninhallitus, ELY-keskus, MSB, rajajokikomissio
- 24.9.2013 Torniojoen kalastuskokemukset kaudelta 2013, Suomen ja Ruotsin kalastusviranomaiset, kalastuksen valvojat, yhteislupahallinto ja rajajokikomissio
- 25.9.2013 Vesienhoito, kansainvälinen vesienhoitoalue, Suomen ja Ruotsin vesiviranomaiset ja rajajokikomissio
- 23.10.2013 Tornionjoen vesiparlamentin työvaliokunnan kokous.
- 24.10.2013 Metsät, vesienhoito, ilmastonmuutos, rajat ylittävä yhteistyö. Skogsstyrelsen Region Nord ja rajajokikomissio
- 25.10.2013 Avoimet ovet -tapahtuma iltapäivällä komission kansliassa. Kävijöitä noin 20 kolmen tunnin aikana.

- 14.11.2013 Öljyntorjunta merialueilla, Suomen rannikkoalueen öljyntorjuntasuunnitelmat ja yhteistyö maiden välillä. Haaparannan kaupunki ja Lapin pelastuslaitos komission kansliassa.
- 20.11.2013 Tornionjoen vesiparlamentin työvaliokunnan kokous.

Neuvottelut ja yhteistyö

Komissiolla on ollut edustaja muun muassa seuraavissa tilaisuuksissa.

- 15.1.2013 Tulvariskien hallinta maankäytön suunnittelussa seminaari, Kuntaliitto Helsinki, Ahlstrand osallistui
- 13.2.2013 Bottenvikenin vesistöalueen vesineuvostojen yhteistyökokous Luulajassa Norrbottenin lääninhallituksessa, Sallisalmi ja Ahlstrand osallistuivat
- 24.2.2013 Tornion-Muoniojoen yhteisluvan vuosikokous Pellossa. Kari Kinnunen osallistui.
- 14.3.2013 Norrbottenin ympäristöohjelmaseminaari Luulajassa, Sallisalmi osallistui.
- 19.3.2013 Ympäristönsuojelupäivät Lapin ELY-keskus, Sallisalmi osallistui.
- 21.-22.3.2013 Ympäristölainsäädännön päivät Tukholmassa, Sallisalmi osallistui.
- 15.4.2013 Norrbottenin ympäristöohjelma, työryhmä, Luulajassa lääninhallituksessa, Sallisalmi osallistui.
- 16.-18.4.2013 Pohjois-Kalotin vesiviranomaiset Kittilässä, Lapin Ely –keskus järjesti, Sallisalmi, Kinnunen ja Ahlstrand osallistuivat.
- 19.4.2013 Tornionjoen tulvasuojeluryhmän kokous Pellossa, Ahlstrand osallistui.
- 2.5.2013 Övertorneå, vesienhoito-ohjelman kuuleminen Ruotsin puolella ja Tornionjoen Vesiparlamentin verkoston aktivoiminen, lääninhallitus kertoi vesienhoitosuunnitelmien valmistelusta, SLU:n Göran Sjöberg piti esitelmän majavista. Norrbottenin lääninhallitus järjesti, Ahlstrand ja Sallisalmi osallistuivat.
- 3.5.2013 Suomen kansallisen lohistrategian avoin keskustelutilaisuus Pellossa. Sallisalmi, Kinnunen, Ahlstrand ja Myllykangas osallistuivat komission puolesta. Puheenvuoron tilaisuudessa esittivät Kinnunen, Myllykangas ja Sallisalmi.
- 21.-22.5.2013 Skellefteåssa Pohjois-Ruotsin alueen vesineuvostojen seminaari, Sallisalmi ja Ahlstrand osallistuivat.
- 2.7.2013 esitelmä komissiosta Midnight Sun Canoeing – melontatapahtumassa. Virve Sallisalmi esitelmöi, Ahlstrand ja Sallisalmi meloivat yhden etapin (42 km). Komissio sponsoroiti tapahtumaa.
- 17.9.2013 ja 16.10.2013 Ylitornion kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelma, ohjausryhmä. Sallisalmi osallistui.
- 24.10.2013 Rajajokikomission toiminta ja ajankohtaiset asiat. Tornion kaupunginvaltuuston valtuustoinfo. Sallisalmi kertoi komission tehtävistä ja Vesiparlamentin tulevasta seminaarista valtuutetuille.
- 30.10.2013 Finnish-Swedish Salmon Working Group of the Northern Region. Työryhmän nimeksi päätettiin ottaa käyttöön Bothnian Bay Salmon Committee.

Lausuntoasiat ja päätöksistä tiedottaminen

Lausuntoja on annettu lähinnä merkittävimmissä asioissa tai periaatteellisissa kysymyksissä komission mandaatin mukaisesti. Kalastusasioissa lausuntopyyntöjä saapui Maa- ja metsätalousministeriöltä. Ruotsista vastaavia lausuntopyyntöjä ei tullut.

Komission lausunnot on laadittu suomeksi ja ruotsiksi ja ne on julkaistu komission Internet-sivuilla. Lisäksi ne on sähköpostitse lähetetty alueen medioille tiedoksi.

Komissiolle tulleet lausuntopyynnöt 2013 ovat liitteessä 1. Vuoden 2013 aikana on annettu 10 lausuntoa ympäristölupahakemuksista, kalastussäännöstä, YVA-hankkeista, osayleiskaavasta, lohikiintiöstä ja Norrbottenin läänin kattavasta vesihuoltosuunnitelmasta.

Annetut lausunnot 2013

Lausunto Northlandin Hannukaisen kaivoksen YVA-selostuksesta 25.11.2013
Lausunto Norrbottenin läänin vesihuoltosuunnitelmasta 23.9.2013
Lausunto Itämeren vuoden 2014 lohikiintiöstä 16.9.2013
Lausunto Tornion Röyttän tuulivoimapuiston osayleiskaavasta 23.8.2013
Lausunto Outokummun tehtaiden LNG-terminaalin ympäristövaikutusten arvioinnista 16.8.2013
Lausunto vesienhoidon työohjelmasta Tornionjoen vesienhoitoalueella 4.6.2013
Lausunto Outokummun tehtaiden LNG-terminaalin YVA-ohjelmasta 11.2.2013
Lausunto Suomen ja Ruotsin välisistä kalastussääntöneuvotteluista 1.2.2013
Lausunto Pellon kirkonkylän jätevedenpuhdistamon ympäristölupahakemuksesta 14.1.2013
Lausunto Ylitornion kirkonkylän jätevedenpuhdistamon ympäristölupahakemuksesta 14.1.2013

Tiedottaminen

Komissio tiedottaa toiminnastaan pääasiassa Internet-sivuillaan, mutta myös kohdennetusti sähköpostitse ja tapahtumista myös lehti-ilmoituksin. Komission kotisivuja päivitetään säännöllisesti eri aihealueiden osalta ja ajankohtaista tietoa eri sektoreilta (tapahtumat, vesienhoito, tulva-asiat, kalastus, annetut lausunnot, jne.) tuodaan esille.

Komission kokousten esityslistat ja kutsut tapahtumiin lähetetään etukäteen alueen medioille. Samoin komission lausunnot on jaettu sähköpostitse medioille. Seminaariesitelmät on julkaistu tapahtumien jälkeen komission nettisivuilla. Komission antamat lausunnot ja muut kannanotot löytyvät myös internet-sivulta.

Kotisivujen osoitteet ovat sekä suomen- että ruotsinkielisinä: www.fsgk.se ja www.srrjk.se. Myös www.rajajokikomissio.fi ja www.gransalvskommissionen.se johtavat komission omille sivuille.

Komission englanninkielinen nimi vaihdettiin toimintakertomusvuonna Finnish-Swedish Transboundary River Commission:ksi. Englanninkieliset www-sivut komissiolle julkaistiin joulukuun 2013 aikana. Sivujen laadintaa helpotti se, että rajajokisopimuksesta tehtiin käännös ja pdf-julkaisu myös englanniksi (kevät 2013, Maa- ja metsätalousministeriö).

Pysyvälle asiantuntijalle Kari Kinnuselle tilattiin käyntikortteja suomi-englanti-painatuksella.

Vuonna 2013 komissio hankki ensimmäistä kertaa markkinointimateriaalia. Tilattiin multiwear-tuubihuveja komission logo-painatuksilla, kesäisiä ja talvisia postikortteja Tornionjoelta, kaksi roll-uppia kesä- ja talviteemalla sekä komission logolla varustettuja ekologisia mainoskyniä. Mainosmateriaalia on jaettu muun muassa komission järjestämissä tilaisuuksissa kuten Vesiparlamentti-seminaarissa.

Komissio myös sponsoroi ensimmäisen kerran tapahtumaa nimeltä Midnight Sun Canoeing. Se on keskikesän melontatapahtuma, jossa ei kilpailla, vaan harrastajamelajat melovat pitkällä Tornionjoella erimittaisilla etapeilla noin viikon ajan. Komissiosta tapahtuman yhteen osuuteen iltapäivä-illan melonnassa 3.7.2013 osallistuivat kanslian Virve Sallisalmi ja Camilla Ahlstrand.

Lokakuun 25. päivänä komissiossa järjestettiin avoimet ovet. Vieraana iltapäivän aikana kävi noin 20 Haaparannan ja Tornion alueen ihmistä. Kalastussääntöön liittyvät asiat kiinnostivat eniten.

Komissio laati 5.9.2013 Lounais-Lappi -lehdessä julkaistun vastineen ”Uusi rajajokikomissio edistää rajat ylittävää yhteistyötä” koskien Tornion kaupunginjohtajan Raimo Ronkaisen 29.8.2013 julkaistuun kolumnia Tornion ja Haaparannan ruoppaushankkeen ympäristölupien käsittelystä ja luparatkaisusta.

Komissio ei ole mukana sosiaalisessa mediassa mutta twitter-tilin käyttöönottoa on suunniteltu.

Rajajokikomissioon liittyvät aiheet ylittivät uutiskynnyksen mediassa useita kertoja. Puheenjohtajanimitys (Jokelainen) ja jäsenten nimitykset (Niska, Hulkoff), myöhemmin (2014) suomalaisjäsenet, Tornionjoen vesiparlamentti ilmastonmuutosteemoineen 6.11.2013, komission avoimet ovet 25.10. sekä komission antamat lausunnot Northlandin Hannukaisen kaivoksen YVA-selostuksesta, Itämeren lohikiintiöstä ja Röyttän tuulivoimapuistosta nousivat näkyvästi esille alueen medioissa. Pohjolan Sanomat, YLE Perämeri, Haparandabladet, Norrländska Socialdemokraten, Norrbottens Kuriren, www.tornedalen.se, Sveriges radio, Meän Tornionlaakso ja Lounais-Lappi seurasivat komissiota. Sveriges Radio haastatteli Vesiparlamentti -asioista kanslian henkilökuntaa (Ahlstrand) keväällä 2013 ja Vesiparlamentin seminaarin asiantuntijaluennoitsijoita 6.11.2013 sekä myöhemmin SVT:n Haaparannan toimittaja haastatteli Sallisalmea komission toiminnasta.

Komission talous- ja asiahallinto

Komission maksuliikenne hoidetaan kanslian toimesta. Palkkahallinnosta ja kirjanpidosta vastaa tilitoimisto pwc Haaparannalla. Pwc hoitaa myös tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen laatimisen.

Komission asianhallintajärjestelmänä (diaari) on Agrandon ACTA-ohjelmisto, aiemmin asianhallinta taulukkomuodossa (excel). Diaari on otettu 2013 käyttöön. Kanslia sai koulutuksen ohjelman käyttöön alkuvuodesta Luulajassa Agrandon kouluttamana.

ACTA-diaariin on kirjattu asiat marraskuuhun 2011 saakka. Asianhallinnan tallentamistyötä on edelleen runsaasti jäljellä, ja excel-ohjelmaa käytetään vielä rinnalla.

Sopimuksen soveltamisen ja lupakäytännön seuraaminen, sopimuksen soveltamis- ja muutostarpeet

Komission tulee seurata rajajokisopimuksen soveltamista ja lupakäytäntöjä molemmissa maissa ja tunnistaa sopimuksen mahdollisia muutostarpeita.

Suomen puolella Tornionjoen alue on nimetty omaksi vesistöalueekseen, Ruotsissa se kuuluu osana suurempaan Bottenvikenin vesienhoitoalueeseen. Tämä aiheuttaa sen että vesienhoidon asiakirjat valmistuvat eri maissa eri aikaan ja kuulemisajat poikkeavat.

- Ruotsin puolella valmistelussa on Torniojoen muodostaminen omaksi, kansainväliseksi vesienhoitoalueeksi (nyt osa Bottenvikenin vesienhoitoaluetta) Suomen puolen aluejaon mukaisesti. Rajajokikomissio on tukenut valmistelua. Valmistelutyö Norrbottenin lääninhallituksen, Lapin ELY-keskuksen ja komission välillä jatkuu tammikuussa 2014 pidettävällä kokouksella.

Lupaviranomaisten tulkinnat Suomessa ja Ruotsissa voivat poiketa merkittävästi toisistaan. Esimerkkinä mm.

- Tornionjoen tulvasuojeluhankkeen rakennusajan jatkaminen: Ruotsissa Uumajan käräjäoikeus hylkäsi luvan Haaparannalta, Suomi (Pohjois-Suomen aluehallintovirasto) antoi luvan Torniolle. Lupaviranomaisten kesken oli yhteinen komission kanslian avustama videoneuvottelu aiheesta ennen päätöksentekoa.
  - o Lupaviranomaisilla on itsenäinen harkintavalta. Komissiolla on valitusoikeus kansallisten viranomaisten päätöksiin, tätä ei ole vielä käytetty.

Lohen merikalastuksen aloitusajankohta Perämeren pohjukassa poikkeaa Suomen ja Ruotsin kesken.

- Rannikko-/merikalastuksen aloitus on ollut eriaikainen joka vuosi uuden komission toiminnan aikana. Ruotsissa aloitus on ollut noin viikon Suomea aikaisempi.
- Komission kanta on, että rannikko-/merikalastuksen ajankohdat maiden välillä tulee yhteensovittaa.

Jätevesien käsittelyn taso poikkeaa maiden ja eri alueiden välillä.

- Suomessa on pyritty keskitettyyn jätevesien viemärintiin mm. alueellisia vesihuoltosuunnitelmia toteuttamalla.
- Ruotsissa on Tornionjoen vesistöalueella useita puhdistamoja, jotka toimivat vanhan rajajokikomission myöntämällä, osin toistaiseksi voimassa olevilla lupamääräyksillä, joista osa peräisin 1970-, 1980- ja 1990-luvuilta.

Vanhan komission arkiston siirrosta Härnösandiin vastoin rajajokisopimusta aiheutui uudelle komissiolle odottamattomia kuluja, joihin ainoastaan Suomi osallistui. Arkiston siirtokulut aiheutuivat Ruotsin Kammarkollegietin asettaman ruotsalaisen selvityshenkilön toimenpiteistä.

- Mahdolliset vanhaan arkistoon liittyvät kustannukset tulee jatkossa jakaa tasapuolisesti sopijamaiden kesken.

Komission nimen suhteen on jatkossa tarpeen pohtia tarvetta rajajokikomission nimen mahdollista muuttamisesta *rajavesistökomissioksi* kuvaamaan paremmin komission maantieteellistä toimintaluettua.

5. Komission vuosittainen toimintamääräraha ja kulurakenne

Perustamisestaan lähtien komission vuosittainen määräraha on ollut 2 500 000 kruunua, jolla vuonna 2010 katsottiin komission kykenevän sen tehtävän edellyttämiin toimiin riittävässä laajuudessa. Määrärahaan ei ole tehty inflaatiosta, toiminnan kehittämistarpeista tai muista syistä aiheutuvia tarkistuksia.

Komission kuluista n. 80% muodostuu kiinteistä henkilöstö- ja vuokratuista sekä komission jäsenten palkkoihin ja palkkioihin sekä komission kokouksiin liittyvistä kustannuksista. Erilaisten kokousten, seminaarien ja tilaisuuksien järjestämiseen komissiolla on varsin rajatusti taloudellisia resursseja. Myös tarvittavaan kouluttautumiseen on varsin niukasti mahdollisuuksia.

Ruotsin Miljödepartementin esityksestä Kammarkollegiet on joulukuussa 2013 maksanut Ruotsin osuuden toimintamäärärahasta huomioiden komission keväällä 2013 esittämän määrärahan maltillisen korottamistarpeen. Maa- ja metsätalousministeriön osuuden maksatus komissiolle tapahtuu alkuvuodesta 2014.

6. Komission tehtävien ja toiminnan kehittämisen suuntaviivoja

Komission jäseniä pyydettiin pohtimaan komission kehittämistarpeita ja komission kesäkuun 2013 kokouksessa jäsenet antoivat palautetta komission toiminnasta. Asia liittyi tammikuussa Helsingissä ministeriöiden kesken käytyyn keskusteluun. MD ja MMM toivoivat lisää tietoa, miten komissio on toiminut, miten se toimii jatkossa ja mitä tehtäviä komissio voi priorisoida. Komissio on toivonut ministeriöiltä vähäistä lisäystä määrärahaansa.

Helsingissä tammikuun kokouksessa sovittiin, että komissio antaa toiminnastaan väliraportin, johon kehittämisajatukset kootaan.

7. Toimintaympäristö, EU ja vesienhoito

Euroopan komission raportti vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanosta Ruotsissa ja Suomessa, koskien Muonio-Torniojoen vesistöaluetta toteaa mm. Ruotsin osalta, että se ei ole perustanut kansainvälisiä vesienhoitoalueita Suomen tai Norjan kanssa. Norrbottenin lääninhallitus ja rajajokikomissio on yhdessä valmisteellut Torniojoen muodostamista omaksi vesienhoitoalueekseen yhdessä Suomen puoleisen valuma-alueen osan kanssa. Tällöin on mahdollista esittää yhteisiä, konkreettisiakin vesienhoidon toimenpiteitä valuma-alueelle. Komissio on kehottanut Ruotsia yhteistyön kehittämiseen naapurimaiden kanssa. http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/pdf/CWD-2012-379_EN-Vol26_SE_se.pdf (ruotsiksi)

Komissio on Suomen osalta todennut, että kansainvälinen vesienhoitoalue (vesipiiri) on nimetty direktiivin edellyttämällä tavalla, vaikka kansainvälistä hoitosuunnitelmaa ei ole Muonio-Torniojoen alueesta tehty. Yhteistyötä tehdään maiden välillä tästä huolimatta. Komissio edellyttää kansainvälisen koordinoitua lisäamista maiden välillä. http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/pdf/CWD-2012-379_EN-Vol13_FI_fi.pdf

Yleistä komission toiminnasta

Tiedottamisen kohdentamista tulee edelleen pohtia sekä lyhyellä että pidemmällä aikajänteellä. Komission toiminnan tuntemus toiminta-alueella vaihtelee. Viranomaisten keskuudessa komissio tunnetaan ja sen mahdollisuuksia käytetään yhteistyön kehittämisessä. Komissio pyrkii avaamaan yhteistyöväyliä alueviranomaisiin ja alueviranomaisten välille. Suuren yleisön keskuudessa komission rooli ja toiminta on selvästi vähemmän tunnettua. Paikalliset ihmiset ottavat yhteyttä komissioon eniten vanhan komission päätöksiin liittyen sekä kalastusasioissa, samoin alueen media. Vanhan komission päätöksiin liittyneet yhteydenotot vähenivät vuonna 2013 mutta etenkin vanhan komission myöntämä kaivoslupa-asia (Northland Resources, Tapuli) kiinnosti.

Kuntayhteistyö toimii vielä lähinnä aihe- ja asiakohtaisesti ja tarpeen mukaan. Kuntien informointi ja yhteistyötapojen löytäminen on vielä alkuvaiheessaan. Komission järjestämät tilaisuudet, seminaarit ja muut tapaamiset keräävät aiheesta ja ajankohdasta riippuen kohtuullisesti tai hyvin osallistujia.

Komissio on toiminut rajajokisopimuksen määrittämällä tavalla ja sopimuksen antamin valtuuksin. Toiminta on pääosin vakiintunut. Sopimuksen osittaisesta tulkinnanvaraisuudesta johtuen toiminnan laajuus ja luonne on osin vielä kokonaisuudessaan jäsentymättä. Muun muassa siinä on komissiolle ja sen toiminnalle tärkeä tavoite tuleville vuosille. Yhteistyökumppaneiden löytäminen ja luontevan toimintatavan vakiinnuttaminen on jatkuva prosessi, jonka tulokset näkyvät vähitellen

laajenevana yhteistyön verkostoina ja eri toimijoiden ja aihealueiden synergiana valtakunnanrajan yli ja rajaseudun etua edistävällä tavalla.

30.1.2014, Haaparanta

Timo Jokelainen
puheenjohtaja

Johan Antti
varapuheenjohtaja

Virve Sallisalmi
Komission sihteeri

LIITE 1

Taulukko 1. Komissiolle tulleet lausuntopyynnöt ja annetut lausunnot 2013.

Lausuntopyynnöt/Aihe	Pyytjäjä/pvm	Komission lausunnot/annettu pvm
Kuuleminen työohjelmasta ja keskeisistä kysymyksistä ja kuuleminen työohjelman toimenpideohjelmasta Bottenvikenin vesienhoitoalueella	Norrbotenin lääninhallitus/3.12.2012	Kyllä/4.6.2013
Pellon kirkonkylän jätevedenpuhdistamon ympäristölupa	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (PSAVI)/10.12.2012	Kyllä/14.1.2013
Yitornion kirkonkylän jätevedenpuhdistamon ympäristölupa	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (PSAVI)/10.12.2012	Kyllä/14.1.2013
Kalastusneuvottelut Ruotsin kanssa	MMM/2.1.2013	kyllä/1.2.2013
Outokummun LNG-terminaalia koskeva ympäristövaikutusten arviointiohjelma	Naturvårdsverket/13.12.2012	Kyllä/7.2.2013
Outokummun LNG-terminaalia koskeva ympäristövaikutusten arviointiohjelma	Lapin Ely-keskus/13.12.2013	Kyllä/11.2.2013
Haaparannan yleiskaavan laatiminen	Ympäristöministeriö/21.2.2013	Ei
Tornionjoen ruoppauksen työajan jatkaminen	Uumajan käräjäoikeus/4.3.2013	ei
Tornionjokisuun tulvasuojeluhankkeen rakentamisajan jatkaminen	Lapin ELY/8.3.2013	ei

Haaparannan Hanhinkarin laiturin uusiminen	Norrbotenin lääninhallitus/ 28.2.2013	ei
Sieppijärven jätevedenpuhdistamon ympäristölupa	PSAVI/10.4.2013	ei
HaVin esitys pintaveden luokitukseen ja ympäristölaatuunormeihin	Havs och vattenmyndigheten/8.4.2013	ei
Ruoppaus tilan Nedre Vojakkala edustalla Tanskinsaarella	PSAVI/26.4.2013	ei
Siltarummun vaihto Aareavaarassa	Lääninhallitus/13.5.2013	ei
Kengis Pajala siltatyö	Lääninhallitus/15.5.2013	ei
Outokumpu stainless Oy:n LNG terminaaliin liittyvä vesialueen täyttäminen Röyttän satamassa ja valmistelulupahakemus	PSAVI/11.6.2013	ei
Tornion Röyttän merituulipuiston osayleiskaavasta	Tornion kaupunki/24.6.2013 Naturvårdsverket/19.6.2013	Kyllä/23.8.2013
Northlandin vastaus rajajokikomission lausuntoon Kaunisvaarasta (15.1.0.2012)	Uumajan maa- ja ympäristöoikeus/13.6.2013	Ei
- Outokumpu Stainless Oy:n LNG-terminaalin ympäristövaikutusten arviointiraportti	Naturvårdsverket /14.6.2013	Kyllä, 16.8.2013 ELY-keskukseen 15.8.
Norrbotenin läänin vesihuoltosuunnitelmasta	Norrbotenin lääninhallitus/19.6.2013	Kyllä/23.9.2013
Jaivuoman turvetuotantoalueen ympäristölupa ja jälkihoitotoimenpiteiden	PSAVI/29.8.2013	Ei

vahvistaminen, Pello		
Itämeren vuoden 2014 lohikiintiöstä	Maa- ja metsätalousministeriö/5.9.2013	Kyllä/16.9.2013
Northland Mines Oy:n Hannukaisen rautakaivoshanketta kokeva ympäristövaikutusten arviointiselostus	Lapin ELY-keskus/25.9.2013	Kyllä/25.11.2013
Käsivarren kansallispuiston perustamisedellytyksistä	Suomen Metsähallitus/30.9.2013	Ei
Hannukaisen kaivoksen YVA	Naturvårdsverket/3.10.2013	Kyllä/25.11.2013
Kilpisjärven jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräysten tarkistaminen, Enontekiö	PSAVI/5.11.2013	Ei
Sikosaaren edustan vesialueen ruoppaaminen, Tornio	PSAVI/25.11.2013	Ei
Northland Hannukaisen kaivospiiri	Tukes/4.12.2013	Ehkä
Laajennettu rantojensuojelu Haaparannan ja Övertorneån kunnissa	Norrbottenin lääninhallitus/4.12.2013	Ehkä